

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de zijgevel met reclamemuurschildering voor 'Cigarettes Marouf' met bijbehorend stadsgezicht in Gent

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 30 april 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen zijgevel met reclamemuurschildering voor 'Cigarettes Marouf' met bijbehorend stadsgezicht in Gent;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 2 oktober 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde als monument:
Zijgevel met reclamemuurschildering voor 'Cigarettes Marouf', gelegen in
Gent, Prinses Clementinalaan 205 - 213
bekend ten kadaster:
Gent, 9de afdeling, sectie I, perceelnummer 652L2 (deel)
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Als stadsgezicht conform Art. 2, 3., tweede streepje van het decreet van 3 maart 1976, tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:
stadsgezicht bij de reclamemuurschildering voor 'Cigarettes Marouf', gelegen in
Gent, Prinses Clementinalaan 215
bekend ten kadaster:
Gent, 9de afdeling, sectie I, perceelnummer 649R (deel)
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Dit perceel houdt enerzijds het zicht op de reclamemuurschildering vrij en maakt anderzijds het onderhoud van de reclamemuurschildering mogelijk.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De reclamemuurschildering voor *'Cigarettes Marouf'* valt op basis van bedrijfsgegevens en stilistische kenmerken te dateren in de jaren 1920. Ze is goed bewaard en duidelijk herkenbaar. Door haar ligging vlak bij het Gentse Sint-Pietersstation was ze in de periode waarin ze werd aangebracht zichtbaar vanop de perrons en de ruime stationsomgeving, wat haar een hoge historische beeldbepalende waarde geeft.

Reclamemuurschilderingen zijn een zeer specifiek, succesvol en in ons land een vrij kortstondig aangewend medium binnen de reclamebranche. Ze illustreren de opkomst van de hedendaagse consumptiemaatschappij, waar massaproductie en massadistributie samengaan met grootschalige reclame en waar bekend worden en bekend blijven voor bedrijven, merken en producten van levensbelang is. Ook de firma *'Cigarettes Egyptiennes Marouf Matossian'*, wendde een uitgebreid reclame-arsenaal aan, waar de reclamemuurschildering een onderdeel van uitmaakte.

Door hun ligging, zichtbaarheid en over het algemeen grote formaat bepaalden reclamemuurschilderingen mee het uitzicht van onze Vlaamse steden en gemeenten gedurende de belle époque en het interbellum - getuige de maatschappelijke tegenreactie die ontstond. Vandaag zijn ze op enkele uitzonderingen na uit het straatbeeld zijn verdwenen. Reclamemuurschilderingen met een figuratieve voorstelling zijn uiterst zeldzaam geworden.

De reclamemuurschildering *'Cigarettes Marouf'* aangebracht op de zijgevel van de Prinses Clementinalaan 205-213 in Gent, is bijgevolg een voor Vlaanderen zeer zeldzaam voorbeeld van een goed bewaarde en leesbare historische reclamemuurschildering met figuratieve uitwerking. De reclamemuurschildering verwijst naar de firma *'Cigarettes Egyptiennes Marouf Matossian'*. Deze firma, actief in Brussel van 1920 tot 1933, importeerde en produceerde Egyptische sigaretten, op dat ogenblik een internationaal bijzonder gesmaakt luxeproduct. In Europa domineerden de geïmporteerde Egyptische sigaretten tot 1914 de markt. In de jaren na de Eerste Wereldoorlog werden in Europa fabrieken opgericht die ter plaatse Egyptische sigaretten produceerden. Naast Duitsland stond vooral de Benelux hiervoor bekend. De reclamemuurschildering is aldus een unieke getuige uit periode dat de sigaret, en in het bijzonder de *'Cigarette Egyptienne'*, ons land en de wereld veroverde.

De iconografie van de sigarettenreclame en de *'merchandising'* was in de jaren 1920 op het Oosten en op Egypte gericht: *'Make it look Egyptian'* was de opdracht voor menig graficus en ontwerper. De reclamemuurschildering *'Cigarettes Egyptiennes Marouf'* refereert naar de thematiek van prinses Saamchedinne uit de opera Marouf van Henri Rabaud. De bijpassende Egyptisch/Oosters geïnspireerde iconografie is een voor Vlaanderen zeldzaam, waardevol en typerend publiek zichtbaar voorbeeld van de internationale egyptomanie van de jaren 1920. Stilistisch is *'prinses Saamchedinne'* uit de reclamemuurschildering weergegeven als een ware Egyptisch prinses uit de *'jazz-age'*. Op die manier sluit ze aan bij de ruimere internationale, maatschappelijke en culturele belangstelling - de *'gekte'* - die er op dat ogenblik bestond voor alles wat Egyptisch was. Als

sigarettenreclame in egyptiserende art-decostijl past de reclamemuurschildering dan ook perfect in haar ontstaansperiode.

Sociaal-culturele waarde:

Gedurende de hele twintigste was de sigaret een fenomeen dat bijna alomtegenwoordig was in onze Westerse cultuur en maatschappij. Sigaretten roken was decennialang een sociaal bindmiddel of net een manier voor een individu om te rebelleren of zich te onderscheiden van de rest. De reclamemuurschildering voor *'Cigarettes Marouf'* is een unieke, publiek zichtbare getuige uit de beginperiode van de opkomst van de sigaret.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

16 DEC. 2014

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS